

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

Білик Х.

Науковий керівник – доц. Павлишин Л.Г.

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА І РОЗДУМИ ПРО ЩАСТЯ ЛЮДИНИ (НА ОСНОВІ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ)

Актуальність проблеми. Що таке щастя? Мабуть, кожна людина задає собі таке питання. Ми прагнемо шукаємо, створюємо, змагаємось, виборюємо...щастя, яке є неодмінним атрибутом людського буття. Над проблемою щастя розмірковував великий український мислитель, письменник, педагог світового масштабу XVIII століття Григорій Сковорода. Він стверджував, що ми шукаємо щастя по країнах, століттях, проте воно скрізь і завжди з нами; як риба в воді, так і ми в ньому, і воно біля нас шукає нас самих. Воно схоже на сонячне сяйво; потрібно впустити його. Цими словами Сковорода пояснює, що щастя не потрібно шукати, бо воно є поруч, у твоєму чистому серці, у твоїй чесній душі, що живе за законами Божими і за велінням Божим, ми маємо його пізнати і збагнути сутність.

Дана проблема постає у працях І.Франка, В.Винниченка, О.Стороженка, О.Гончара та інших.

Мета статті полягає у дослідженні позицій Г.Сковорода щодо проблеми щастя та його шляхів дослідження.

У творі "Кільце. Дружня розмова про душевний світ" автор говорить про значення спорідненої праці в житті людини, в досягненні людського щастя. Сковорода стверджує, що біда не в тому, що важко віднайти дорогу до щастя, а в тому, що ніхто не хоче шукати і йти своїм шляхом. Філософ розумів життя як нескінченний пошук істини.

Найяскравіше, найоригінальніше проблема щастя висвітлена у трактаті «Розмова, звана Алфавіт, чи Буквар світу», у байках, а також у латиномовних віршах. За Сковородою, пізнати щастя, досягти його —це означає дослухатися до голосу серця (внутрішнього голосу, тобто сповна увійти «в храм свій», жити в гармонії зі світом, природою, Богом, людьми), бо тільки те приносить щастя, що передбачено тобі «блаженною натурою».

У байці «Соловей, жайворонок і дрізд» філософ вбачає щастя у дружбі пояснюючи, що щасливим є той, хто хоч саму тільки тіль доброї дружби нажити спромігся, і, що немає нічого дорожчого, солодшого і кориснішого за неї. Сковорода вважав, що дружба є основою, початком і кінцем усього: «...всякій владі, станові, ремеслу, наукам...вона створила небо і землю, зберігаючи світ світів у красі, чині і в мирі» [1, 37].

Одним з важливих аспектів із міркувань про щастя є ще й такий – людське щастя втілюється не тільки в сердечній радості, духовному спокої, та моральній рівновазі, а ще й у праці, при чому у втіленні спорідненості праці. Сковорода наполягає, що праця повинна виступати як творчість. Мислитель вказує, що уміння, здібності які отримує людина дані від Бога. Для нього дуже важливим критерієм щастя є наймення чистої совісті, чистої душі, а саме досягнути рѐможна лише через працю. І завдання людини обрати собі заняття не тільки не шкідливе суспільству, а й яке приносить задоволення самій людині, яке задовольняє внутрішні потреби, та приносить душевний спокій. Адже можна казати що всі заняття добрі лише у випадку коли вони приносять задоволення.

У вірші «Всякому місту звичай і права» бачимо, що щастя можуть мати ті, у кого «совість мов чистий криштал». Це означає, що з чистою совістю людина не боїться нічого, навіть смерті, і саме з нею може досягти найвищого блага – щастя.

Питання, про щастя людини і шляхи його досягнення лягли в основу трактату Сковороди «Розмова, названа Алфавіт, або Буквар миру». Щастя людини, за автором, — у праці. Письменник славив її як джерело достатку, радості й задоволення. Автор підкреслював, що будь-яка праця принесе щастя, якщо вона відповідає здібностям і нахилам людини настільки,

щоб можна було любити її, вкладати в неї душу. Цю ж думку філософ утверджує в байці «Бджола і Шершень. Отже, праця повинна стати для людини природною потребою, «найсолідшою поживою». Тільки тоді життя матиме зміст і красу.

Філософ стверджує, що щастя, а у чистоті серця, в духовній рівновазі, в радості. Сковорода своїм прикладом запевняє, що заклик «Пізнай себе» – є не лише поняттям зрозуміти самого себе, а й вказівка основного цього шляху, пізнання. Таким чином найкраще пізнати себе може лише сама людина, так як тільки вона здатна переживати, тим самим переживати цей шлях, шлях пізнання, бо воно не тільки дотримується раціонального осягнення, а й переживання. Напевно саме тому Сковорода прагнув самотності, так як добитися щастя власної душі він бачив лише через самовдосконалення, чого саме і прагнув.

У байці «Баба і гончар» Сковорода пише, що те, що чисте, біле і незадрісне серце, милосердне, терпляче, куражне, прозорливе, стримане, мирне – це чистий дзвін і чесна душі нашої оцінка. На мою думку, філософ мав на увазі, що сам наш духовний, внутрішній стан повинен бути гармонійний, чистий, совісний, бо у такому стані душі людина почуватиметься щисливою. Завдання людини полягає в тому щоб створити свою особистість і віддати її іншим людям. Людській волі непідвладні життя і смерть, проте людина свій світ створює сама. Особистість сама будує собі життя, при цьому вона орієнтується на внутрішні цінності, незважаючи на матеріальні спокуси у світі. Тому щастя це незалежність насамперед перед собою, а потім перед іншими. Людська натура буде шукати до тих пір поки не зрозуміє, що «ось, воно є, і я його зрозумів». Адже щастя не залежить від зовнішніх факторів, чинників і тому може стати надбанням кожного. Головне знати, що дієш правильно, тільки тоді можна досягти душевного спокою і при цьому пам'ятати, що щастя не приходить саме.

«Коли ти твердо йдеш шляхом, яким почав іти, то, на мою думку, ти щасливий» [2, 246-247] - писав Сковорода. Мислитель вказує, що уміння, здібності які отримує людина дана від Бога. Коли людина вибирає майбутню професію не керуючись власним бажанням, захопленням, талантом, а керується вказівками та протилежними власному уподобанню навіюваннями вибирає її у подальшому вона буде не щасливою, адже виконуватиме роботу, яка їй не до душі.

Загально ознайомившись з працями Григорія Сковороди, можу сказати, що відкривши будь-який з його творів можемо побачити там роздуми над пошуком щастя, яке ми можемо досягти у самому собі і у безлічі інших речях.

Отже, надихнувшись працями великого мислителя раджу собі і усім віднайти і скуштувати цю велику приємність – щастя, що є «...і світ твій, і рай твій і Бог твій всередині тебе». [3, 422].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сковорода Г.С./Байки Харківські./ - Григорій Сковорода. Харків, 1990. – 288С
2. Сковорода Г.С. Розмова, названа Алфавіт, або Буквар миру // Григорій Сковорода. Твори: В 2т. – К.: Обереги, 1994. – Т.1. – 413-463С
3. Сковорода Г. Розмова про істинне щастя. Х.: Прапор, 2002. – 280С

Білик Х.

Науковий керівник – асист. Ороновський А. І.

ПОПУЛЯРНА ЕСТРАДНА МУЗИКА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕМОЦІЙНО-ЕСТЕТИЧНИЙ ДОСВІД СТАРШИХ ШКОЛЯРІВ

Постановка проблеми. Музика в сучасному світі як ніколи має великий вплив на формування емоційно-естетичного досвіду та музичної культури учнів. При цьому основною функцією музики, її соціальним значенням – є естетично виховувати, навчати учнів, залучати їх до високої культури. За великим рахунком, саме ці завдання мають вирішувати уроки музики в загальноосвітній школі і мережа дитячих музичних шкіл. На жаль, музичні школи, навіть більше ніж загальноосвітні, сьогодні продовжують відштовхувати від себе дітей, і в силу цього виявляються нездатними виконувати своє основне завдання. Ми, як завжди, піклуємося про зовнішню, «фасадну» частину дитячої музичної освіти, не стараючись ліквідувати реально існуючі протиріччя у цій сфері.

Мета статті – розглянути та проаналізувати напрямки популярної естрадної музики та їх вплив на формування емоційно-естетичного досвіду старших школярів.